

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ (τρίτο τμήμα)

της 14ης Δεκεμβρίου 2010*

«Υπαλληλική υπόθεση — Υπάλληλοι — Αναπομπή στο Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης κατόπιν αναιρέσεως — Έκθεση εξελίξεως της σταδιοδρομίας — Έτος αξιολογήσεως 2003 — Προσφυγή ακυρώσεως — Αγωγή περί χρηματικής ικανοποιήσεως»

Στην υπόθεση F-67/05 RENV,

με αντικείμενο προσφυγή-αγωγή των άρθρων 236 ΕΚ και 152 ΑΕ,

Χρήστος Μιχαήλ, υπάλληλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, κάτοικος Βρυξελλών (Βέλγιο), εκπροσωπούμενος από τον Χ. Μείδάνη, δικηγόρο,

προσφεύγων-ενάγων,

κατά

Ευρωπαϊκής Επιτροπής, εκπροσωπούμενης αρχικώς από τον J. Currall και την K. Herrmann, στη συνέχεια, από τον J. Currall και την K. Herrmann, επικουρούμενους από τον Ε. Μπουρτζάλα και την Ε. Αντύπα, δικηγόρους,

καθής-εναγομένη,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ (τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τους P. Mahoney, Πρόεδρο, S. Van Raepenbusch και I. Rofes i Rujol (εισηγήτρια), δικαστές,

γραμματέας: R. Schiano, υπάλληλος διοικήσεως,

κατόπιν της διαδικασίας που προβλέπει το άρθρο 114 του Κανονισμού Διαδικασίας και της συνεδριάσεως της 30ής Ιουνίου 2010,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Με δικόγραφο που περιήλθε με τηλεομοιοτυπία στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων [νυν Γενικού Δικαστηρίου] στις 14 Ιουλίου 2005 (το πρωτότυπο κατατέθηκε ακολούθως στις 18 Ιουλίου), ο Χ. Μιχαήλ ζήτησε, μεταξύ άλλων, την ακύρωση, αφενός, της εκθέσεως εξελίξεως της σταδιοδρομίας του για την περίοδο από 1ης Απριλίου έως 31 Δεκεμβρίου 2003 (στο εξής: ΕΕΣ

* Γλώσσα διαδικασίας: η ελληνική.

2003) και, αφετέρου, της από 15 Απριλίου 2005 απορριπτικής αποφάσεως επί της διοικητικής ενστάσεως την οποία υπέβαλε κατά της ΕΕΣ 2003 δυνάμει του άρθρου 90, παράγραφος 2, του Κανονισμού Υπηρεσιακής Καταστάσεως των Υπαλλήλων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: ΚΥΚ).

Το νομικό πλαίσιο

- 2 Το άρθρο 43 του ΚΥΚ έχει ως εξής:

«Η ικανότητα, η απόδοση και η συμπεριφορά στην υπηρεσία κάθε υπαλλήλου αποτελούν το αντικείμενο περιοδικής εκθέσεως που συντάσσεται τουλάχιστον ανά διετία, κατά τα προβλεπόμενα από κάθε όργανο [...]».

- 3 Στις 3 Μαρτίου 2004, η Επιτροπή εξέδωσε απόφαση περί θεσπίσεως γενικών εκτελεστικών διατάξεων του άρθρου 43 του ΚΥΚ (στο εξής: ΓΕΔ).

- 4 Το άρθρο 1, παράγραφος 1, των ΓΕΔ ορίζει τα εξής:

«Κατά το άρθρο 43 του ΚΥΚ [...], στην αρχή κάθε έτους γίνεται αξιολόγηση των υπαλλήλων. Η περίοδος αναφοράς εκτείνεται από την 1η Ιανουαρίου έως την 31η Δεκεμβρίου του προηγούμενου έτους.

Προς τούτο, καταρτίζεται ετήσια έκθεση, καλούμενη έκθεση εξελίξεως σταδιοδρομίας, για κάθε υπάλληλο κατά την έννοια του άρθρου 1 του ΚΥΚ [...], που τελούσε σε ενεργό υπηρεσία [...] για τουλάχιστον ένα μήνα χωρίς διακοπή κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς. Οι υπάλληλοι [...] αυτοί καλούνται στο εξής “κάτοχοι θέσεως”. Η έκθεση καλύπτει τα χρονικά διαστήματα κατά τα οποία ο κάτοχος θέσεως ήταν εν ενεργεία [...]».

- 5 Κατά το άρθρο 1, παράγραφος 2, των ΓΕΔ:

«Η έκθεση αφορά, κυρίως, την αξιολόγηση της αποδόσεως, των ικανοτήτων και της συμπεριφοράς του υπαλλήλου στην υπηρεσία. Βάσει της αξιολογήσεως σε κάθε έναν από τους ως άνω τομείς, ο υπάλληλος βαθμολογείται σύμφωνα με το υπόδειγμα εκθέσεως του παραρτήματος II.»

- 6 Το υπόδειγμα εκθέσεως του παραρτήματος II των ΓΕΔ προβλέπει τρεις χωριστές βαθμολογικές κλίμακες για τους τρεις τομείς αξιολογήσεως, με άριστα το 10 για την απόδοση, το 6 για την ικανότητα και το 4 για τη συμπεριφορά στην υπηρεσία.

- 7 Όσον αφορά τη διαδικασία αξιολογήσεως, τα άρθρα 2 και 3 των ΓΕΔ προβλέπουν ότι σε αυτήν μετέχουν, πρώτον, ο πρωτοβάθμιος βαθμολογητής [évaluationneur, πλέον αξιολογητής], ο οποίος είναι, κατά κανόνα, ο προϊστάμενος μονάδας ως άμεσος προϊστάμενος του αξιολογούμενου υπαλλήλου, δεύτερον, ο δευτεροβάθμιος βαθμολογητής [validateur, πλέον βαθμολογητής], ο οποίος είναι, κατά κανόνα, ο διευθυντής ως άμεσος προϊστάμενος του αξιολογητή και, τρίτον, ο κατ' έφεση βαθμολογητής [évaluationneur d' appel, πλέον δευτεροβάθμιος βαθμολογητής], ο οποίος είναι, κατά κανόνα, ο γενικός διευθυντής ως άμεσος προϊστάμενος του βαθμολογητή.

- 8 Όσον αφορά τις λεπτομέρειες της διαδικασίας αξιολογήσεως, το άρθρο 8, παράγραφος 4, των ΓΕΔ ορίζει ότι ο αξιολογητής ζητεί από τον υπάλληλο να καταρτίσει εγγράφως, εντός οκτώ εργάσιμων ημερών, την αυτοαξιολογήσή του, η οποία ενσωματώνεται ακολούθως στην έκθεση εξελίξεως της σταδιοδρομίας του (στο εξής: ΕΕΣ). Το αργότερο δέκα εργάσιμες ημέρες μετά την υποβολή εκ μέρους του υπαλλήλου της αυτοαξιολογήσεώς του, ο αξιολογητής τον καλεί επισήμως σε συζήτηση η οποία, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 8, παράγραφος 5, τέταρτο εδάφιο, των ΓΕΔ, αφορά τρία ζητήματα: την αξιολόγηση των υπηρεσιών που παρέσχε κατά την περίοδο αναφοράς, τον καθορισμό στόχων για το επόμενο έτος και την κατάρτιση σχεδίου επαγγελματικής εκπαίδευσής. Κατόπιν της συναντήσεως

του υπάλληλου με τον αξιολογητή, ο τελευταίος και ο βαθμολογητής καταρτίζουν από κοινού την ΕΕΣ. Ο αξιολογούμενος υπάλληλος έχει δικαίωμα να ζητήσει συνάντηση με τον βαθμολογητή ο οποίος δύναται είτε να τροποποιήσει είτε να επιβεβαιώσει την ΕΕΣ. Ακολούθως, ο αξιολογούμενος υπάλληλος μπορεί, με αίτημά του προς τον βαθμολογητή, να ζητήσει γνωμοδότηση της επιτροπής ίσης εκπροσωπήσεως για θέματα αξιολογήσεως του άρθρου 9 των ΓΕΔ (στο εξής: ΕΙΕ), η οποία εξετάζει αν η ΕΕΣ καταρτίστηκε δίκαια, αντικειμενικά, υπό την έννοια ότι στηρίζεται, κατά το μέτρο του δυνατού, σε πραγματικά στοιχεία, και σύμφωνα με τις ΓΕΔ και τον οδηγό αξιολογήσεως. Η ΕΙΕ διατυπώνει αιτιολογημένη γνώμη βάσει της οποίας ο δευτεροβάθμιος βαθμολογητής είτε τροποποιεί είτε επιβεβαιώνει την ΕΕΣ· σε περίπτωση που αποστεί από τις περιεχόμενες στην εν λόγω γνωμοδότηση συστάσεις, ο δευτεροβάθμιος βαθμολογητής οφείλει να αιτιολογήσει την απόφασή του.

Το ιστορικό της διαφοράς

- 9 Κατά το χρονικό διάστημα από 1ης Απριλίου έως 31 Δεκεμβρίου 2003 (στο εξής: περίοδος αναφοράς), ο προσφεύγων-ενάγων (στο εξής: προσφεύγων) υπήρξε υπάλληλος της Επιτροπής με βαθμό Α 4.
- 10 Μετά την κατάργηση, στις 31 Δεκεμβρίου 2002, της Γενικής Διευθύνσεως (ΓΔ) Δημοσιονομικού ελέγχου, όπου ασκούσε καθήκοντα οικονομικού ελεγκτή από το 1987, ο προσφεύγων τοποθετήθηκε στη ΓΔ Γεωργίας, με απόφαση της 11ης Ιουνίου 2003, ισχύουσα αναδρομικά από 1ης Απριλίου 2003.
- 11 Κατά την περίοδο από 1ης Σεπτεμβρίου έως 31 Δεκεμβρίου 2003, η μονάδα στην οποία είχε τοποθετηθεί ο προσφεύγων ήταν, κατά μεν τον ίδιο, η μονάδα J.1 «Συντονισμός οριζόντιων ζητημάτων σχετικά με την εκκαθάριση λογαριασμών: δημοσιονομικός λογιστικός έλεγχος» (στο εξής: μονάδα J.1), κατά δε την Επιτροπή, η μονάδα I.5 «Προσωπικό και διοίκηση» (στο εξής: μονάδα I.5) της ΓΔ Γεωργίας.
- 12 Στις 16 Ιουνίου 2004, ο προϊστάμενος της μονάδας I.5 κατάρτισε, ως αξιολογητής, το σχέδιο της ΕΕΣ του προσφεύγοντος για το 2003. Με το σχέδιο αυτό πρότεινε συνολική βαθμολογία 13/20 για τον προσφεύγοντα, ήτοι 6/10 για την απόδοσή του, 4/6 για τις ικανότητές του και 3/4 για τη συμπεριφορά του στην υπηρεσία.
- 13 Κατόπιν της υποβολής εκ μέρους του προσφεύγοντος αιτήσεως αναθεωρήσεως, ο προϊστάμενος της διευθύνσεως I «Διαχείριση Προσωπικού» επιβεβαίωσε, ως βαθμολογητής, την ΕΕΣ 2003 στις 10 Σεπτεμβρίου 2004.
- 14 Στις 20 Σεπτεμβρίου 2004, ο προσφεύγων αρνήθηκε να υπογράψει την ΕΕΣ 2003 και ζήτησε γνωμοδότηση της ΕΙΕ.
- 15 Κατά τη συνεδρίαση της 6ης Οκτωβρίου 2004, η ΕΙΕ εξέτασε την ΕΕΣ του προσφεύγοντος για το 2003 και κατέληξε, με ομόφωνη γνωμοδότησή της, ότι «οι λόγοι [που προέβαλε ο προσφεύγων] ήταν αβάσιμοι».
- 16 Στις 13 Οκτωβρίου 2004, ο βοηθός γενικός διευθυντής της ΓΔ Γεωργίας επιβεβαίωσε, ως δευτεροβάθμιος βαθμολογητής, την ΕΕΣ 2003, η οποία κατέστη, κατόπιν τούτου, οριστική.
- 17 Με υπηρεσιακό σημείωμα της 18ης Νοεμβρίου 2004, το οποίο πρωτοκολλήθηκε αυθημερόν στη ΓΔ Προσωπικού και διοίκησης, ο προσφεύγων υπέβαλε διοικητική ένσταση δυνάμει του άρθρου 90, παράγραφος 2, του ΚΥΚ, ζητώντας την ακύρωση της ΕΕΣ 2003.
- 18 Με την από 15 Απριλίου 2005 απόφασή της, η οποία κοινοποιήθηκε ακολούθως στις 18 Απριλίου, η αρμόδια για τους διορισμούς αρχή (στο εξής: ΑΔΑ) απέρριψε τη διοικητική αυτή ένσταση.

Διαδικασίες ενώπιον του Πρωτοδικείου και του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης

- 19 Η υπό κρίση προσφυγή-αγωγή πρωτοκολλήθηκε αρχικώς στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου με τον αριθμό T-284/05.
- 20 Με διάταξη της 15ης Δεκεμβρίου 2005, το Πρωτοδικείο παρέπεμψε, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 3, παράγραφος 3, της αποφάσεως 2004/752/ΕΚ, Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 2ας Νοεμβρίου 2004, για την ίδρυση Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ L 333, σ. 7), την υπό κρίση υπόθεση στο Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης. Η προσφυγή-αγωγή πρωτοκολλήθηκε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης με τον αριθμό F-67/05.
- 21 Προς στήριξη των δύο πρώτων αιτημάτων του, ήτοι του αιτήματος ακυρώσεως της ΕΕΣ 2003 και του αιτήματος ακυρώσεως της από 15 Απριλίου 2005 απορριπτικής αποφάσεως επί της διοικητικής του ενστάσεως κατά της ΕΕΣ 2003, ο προσφεύγων προέβαλε επτά λόγους ακυρώσεως, σχετικούς με:
- παράβαση του άρθρου 43 του ΚΥΚ και των ΓΕΔ του άρθρου αυτού·
  - πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως·
  - έλλειψη αιτιολογίας·
  - ηθική παρενόχληση·
  - κατάχρηση εξουσίας·
  - παραβίαση της «γενικής αρχής της δίκαιης και επιεικούς μεταχειρίσεως του προσωπικού της Επιτροπής», και
  - παραβίαση της γενικής αρχής της χρηστής διοικήσεως.
- 22 Με την απόφαση της 22ας Νοεμβρίου 2007, F-67/05, Μιχαήλ κατά Επιτροπής (Συλλογή Υπ.Υπ. 2007, σ. I-A-1-375 και II-A-1-2063, στο εξής: απόφαση του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης), το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης (δεύτερο τμήμα) έκρινε ότι τα δύο πρώτα αιτήματα του προσφεύγοντος είχαν αμφότερα ως μόνο αντικείμενο την ακύρωση της ΕΕΣ 2003 και κατέληξε ότι αυτή έπρεπε να ακυρωθεί βάσει του πρώτου λόγου που προέβαλε ο προσφεύγων, σχετικά με παράβαση του άρθρου 43 του ΚΥΚ και των ΓΕΔ της ίδιας διατάξεως. Συγκεκριμένα, το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης αποφάνθηκε ότι η εν λόγω ρύθμιση απαγορεύει στη διοίκηση να βαθμολογήσει υπάλληλο στον οποίο δεν έχουν ανατεθεί καθήκοντα που θα μπορούσαν να αποτελέσουν αντικείμενο αξιολογήσεως. Κατά το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης, η ακύρωση της ΕΕΣ 2003 συνεπαγόταν υποχρέωση της διοικήσεως να χρησιμοποιήσει κάθε πρόσφορο μέσο προς επανόρθωση αυτής της ελλείψεως βαθμολογίας, δίδοντας στον προσφεύγοντα τον προσήκοντα αριθμό μονάδων.
- 23 Όσον αφορά το τρίτο αίτημα του προσφεύγοντος, με το οποίο ζήτησε, ως ενάγων, να υποχρεωθεί η Επιτροπή να του καταβάλει το ποσό των 90 000 ευρώ προς ικανοποίηση της ηθικής βλάβης που ισχυρίστηκε ότι υπέστη, το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης αποφάνθηκε ότι καθαυτή η ακύρωση της ΕΕΣ 2003 συνιστούσε πρόσφορη και επαρκή ικανοποίηση οποιασδήποτε ηθικής βλάβης προκλήθηκε τυχόν στον προσφεύγοντα λόγω της ακυρωτέας πράξεως.
- 24 Κατά συνέπεια, με την απόφαση του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης, η ΕΕΣ 2003 ακυρώθηκε και η προσφυγή-αγωγή απορρίφθηκε κατά τα λοιπά.
- 25 Με υπόμνημα που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 18 Ιανουαρίου 2008, ο προσφεύγων άσκησε αναίρεση κατά της αποφάσεως του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης. Η αίτηση αναιρέσεως πρωτοκολλήθηκε με αριθμό T-49/08 P.

- 26 Στις 3 Ιουλίου 2008, η Επιτροπή κατέθεσε υπόμνημα αντικρούσεως με αίτηση ανταναιρέσεως.
- 27 Με την αίτηση αναιρέσεως, ο προσφεύγων προσήψε στο Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης ότι κακώς απέρριψε το αίτημά του περί ικανοποίησης της ηθικής βλάβης που του προκάλεσε η ΕΕΣ 2003. Προς στήριξη του αιτήματος μερικής αναιρέσεως της απόφασης του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης, ο προσφεύγων προέβαλε δύο λόγους, οι οποίοι αφορούν αμφότεροι πλάνη περί το δίκαιο, στο μέτρο που το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης έκρινε ότι καθαυτή η ακύρωση της ΕΕΣ 2003 συνιστούσε πρόσφορη και επαρκή ικανοποίηση οποιασδήποτε ηθικής βλάβης υπέστη τυχόν ο προσφεύγων λόγω της ακυρωτέας πράξεως.
- 28 Με την αίτηση ανταναιρέσεως, η Επιτροπή προσήψε στο Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης ότι, ακυρώνοντας την ΕΕΣ 2003, παρέβη την υποχρέωσή του αιτιολογήσεως των αποφάσεών του, το άρθρο 43 του ΚΥΚ, το άρθρο 8, παράγραφος 6, και το άρθρο 1, παράγραφος 1, των ΓΕΔ, καθώς και τη σχετική με την κατάρτιση των ΕΕΣ νομολογία. Προσήψε επίσης στο Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης ότι υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο, ότι υπερέβη τα όρια των αρμοδιοτήτων του και ότι στήριξε την απόφασή του σε σκεπτικό που περιέχει αντιφάσεις, καθόσον την διέταξε να δώσει στον προσφεύγοντα τον προσήκοντα αριθμό μονάδων προς επανόρθωση της ελλείψεως βαθμολογίας.
- 29 Σε εκτέλεση της απόφασης του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης, η ΑΔΑ βαθμολόγησε τον προσφεύγοντα με 14,5 για την περίοδο προαγωγών 2004.
- 30 Με την απόφαση της 19ης Νοεμβρίου 2009, T-49/08 P, Μιχαήλ κατά Επιτροπής (Συλλογή Υπ.Υπ. 2009, σ. I-B-1-121 και II-B-1-739, στο εξής: απόφαση του Πρωτοδικείου), το Πρωτοδικείο εξέτασε, πρώτον, την αίτηση ανταναιρέσεως και, δεύτερον, την αίτηση αναιρέσεως.
- 31 Όσον αφορά την αίτηση ανταναιρέσεως, το Πρωτοδικείο δέχθηκε τον λόγο που αφορούσε παράβαση του άρθρου 8, παράγραφος 6, και του άρθρου 1, παράγραφος 1, των ΓΕΔ, καθώς και της σχετικής με την κατάρτιση των ΕΕΣ νομολογίας. Συναφώς, διαπίστωσε ότι το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κατά την εφαρμογή των εν λόγω διατάξεων και της ως άνω νομολογίας, διότι ακύρωσε την ΕΕΣ κατά το μέτρο που περιείχε βαθμολογία του προσφεύγοντος, χωρίς να ελέγξει αν η βαθμολόγησή του αυτή είχε ως μοναδικό σκοπό να διασφαλίσει τα συμφέροντά του και, ειδικότερα, τις προοπτικές εξελίξεως της σταδιοδρομίας του στα όργανα της Ένωσης.
- 32 Όσον αφορά την αίτηση αναιρέσεως, το Πρωτοδικείο κατέληξε ότι το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης, απορρίπτοντας το αίτημα περί χρηματικής ικανοποίησης που υποβλήθηκε ενώπιόν του για τον λόγο ότι οποιαδήποτε ηθική βλάβη ενδέχεται να υπέστη ο προσφεύγων λόγω της ΕΕΣ 2003 ικανοποιήθηκε προσηκόντως και επαρκώς με την ακύρωσή της, χωρίς να ελέγξει συγκεκριμένα αν η προβληθείσα ενώπιόν του ηθική βλάβη μπορούσε να διαχωριστεί από την παρανομία επί της οποίας στηρίχθηκε η εν λόγω ακύρωση και, ως εκ τούτου, δεν ήταν δυνατό να επανορθωθεί πλήρως με την ακύρωση αυτή, όχι μόνον παρέβη την υποχρέωσή του να αποφαινεται επί των αιτημάτων που υποβάλλονται ενώπιόν του και να αιτιολογεί την απόφασή του, αλλά προέβη και σε εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή των κανόνων που διέπουν την εξωσυμβατική ευθύνη της Ένωσης.
- 33 Κατά συνέπεια, το Πρωτοδικείο αναιρέσε την απόφαση του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης, στο μέτρο που με την απόφαση αυτή ακυρώθηκε η ΕΕΣ 2003 και απορρίφθηκε το αίτημα χρηματικής ικανοποίησης. Εξάλλου, διαπίστωσε ότι η διαφορά δεν ήταν ώριμη προς εκδίκαση από το ίδιο, δεδομένου ότι το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης δεν προέβη, με την απόφασή του, στο σύνολο των αναγκαίων ελέγχων, ώστε να μπορεί νομίμως να δεχθεί τον πρώτο λόγο ακυρώσεως της ΕΕΣ 2003 και να απορρίψει το αίτημα του προσφεύγοντος περί χρηματικής ικανοποίησης, ούτε αποφάνθηκε επί του δεύτερου, του τρίτου, του τέταρτου, του πέμπτου, του έκτου και του έβδομου λόγου ακυρώσεως που προβλήθηκαν ενώπιόν του. Κατόπιν τούτου, το Πρωτοδικείο ανέπεμψε την υπόθεση στο Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης προκειμένου να αποφανθεί εκ νέου επ' αυτής και επιφυλάχθηκε ως προς τα δικαστικά έξοδα.

- 34 Με επιστολή της 27ης Νοεμβρίου 2009, ο προσφεύγων κλήθηκε να καταθέσει υπόμνημα γραπτών παρατηρήσεων δυνάμει του άρθρου 114, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας.
- 35 Με επιστολή της 1ης Φεβρουαρίου 2010, η οποία περιήλθε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης στις 8 Φεβρουαρίου 2010, ο προσφεύγων γνωστοποίησε την πρόθεσή του να μην κάνει χρήση της ευχέρειας που του παρέχει το άρθρο 114, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας να καταθέσει υπόμνημα γραπτών παρατηρήσεων και παρέπεμψε συναφώς στα υπομνήματα και τα έγγραφα τα οποία έχει καταθέσει μέχρι τούδε ενώπιον τόσο του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης όσο και του Πρωτοδικείου.
- 36 Με επιστολή της 15ης Απριλίου 2010, η οποία περιήλθε αυθημερόν στη Γραμματεία του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης, η Επιτροπή κατέθεσε υπόμνημα γραπτών παρατηρήσεων βάσει του άρθρου 114, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας.

Αιτήματα των διαδίκων στη μετά την αναίρεση δίκη

- 37 Ο προσφεύγων ζητεί από το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης:
- να ακυρώσει την ΕΕΣ 2003·
  - να ακυρώσει την από 15 Απριλίου 2005 απόφαση της ΑΔΑ περί απορρίψεως της διοικητικής ενστάσεως που υπέβαλε κατά της ΕΕΣ 2003·
  - να υποχρεώσει την Επιτροπή να του καταβάλει το ποσό των 90 000 ευρώ προς ικανοποίηση της ηθικής βλάβης την οποία ισχυρίζεται ότι υπέστη, και
  - να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.
- 38 Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης:
- να απορρίψει την προσφυγή-αγωγή στο σύνολό της, και
  - να καταδικάσει τον προσφεύγοντα στα δικαστικά έξοδα τόσο των διαδικασιών ενώπιόν του όσο και της ανααιρετικής διαδικασίας ενώπιον του Πρωτοδικείου.

Σκεπτικό

- 39 Προκαταρκτικώς, το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης παρατηρεί ότι, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 44, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, λαμβάνει υπόψη μόνον έγγραφα και στοιχεία των οποίων οι δικηγόροι και εκπρόσωποι των διαδίκων έχουν λάβει γνώση και επί των οποίων έχουν λάβει θέση. Επιπλέον, το άρθρο 35, παράγραφος 1, στοιχείο δ', του εν λόγω Κανονισμού προβλέπει ότι το δικόγραφο της προσφυγής στο οποίο αναφέρεται το άρθρο 21 του Οργανισμού του Δικαστηρίου περιέχει το αντικείμενο της διαφοράς και τα αιτήματα του προσφεύγοντος. Επιπλέον, το άρθρο 113, παράγραφος 1, του ως άνω Κανονισμού ορίζει ότι οσάκις το Γενικό Δικαστήριο αναπέμπει υπόθεση στο Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης κατόπιν αναίρεσεως της αποφάσεώς του, το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης επιλαμβάνεται δυνάμει της αποφάσεως περί αναπομπής, χωρίς να προβλέπει ότι του διαβιβάζεται το σύνολο της δικογραφίας ως είχε κατ' αναίρεση. Δεδομένου ότι ο προσφεύγων εξέφρασε την πρόθεσή του να μην καταθέσει υπόμνημα γραπτών παρατηρήσεων και παρέπεμψε συναφώς στα υπομνήματα και τα έγγραφα τα οποία έχει καταθέσει μέχρι τούδε ενώπιον τόσο του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης όσο και του Πρωτοδικείου, το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης θα λάβει υπόψη του μόνον τα υπομνήματα και τα έγγραφα που κατέθεσε ο προσφεύγων ενώπιόν του, και όχι τα κατατεθέντα ενώπιον του Πρωτοδικείου στο πλαίσιο της αιτήσεως αναίρεσεως.

- 40 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ο προσφεύγων ζήτησε να του επιτραπεί να συμπληρώσει τη δικογραφία με έγγραφο το οποίο προσκόμισε μετά το πέρας της πρώτης προφορικής διαδικασίας ενώπιον του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης και του οποίου η κατάθεση δεν είχε γίνει δεκτή.
- 41 Επ' αυτού, το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης υπενθυμίζει ότι το άρθρο 42 του Κανονισμού Διαδικασίας προβλέπει ότι οι διάδικοι έχουν τη δυνατότητα να προτείνουν νέα αποδεικτικά μέσα προς υποστήριξη της επιχειρηματολογίας τους μέχρι το πέρας της επ' ακροατηρίου συζήτησεως, υπό την προϋπόθεση ότι η καθυστερημένη πρότασή τους είναι προσηκόντως αιτιολογημένη. Εν προκειμένω, ο προσφεύγων ουδαμώς δικαιολόγησε την καθυστερημένη προσκόμιση του ως άνω εγγράφου. Επιπλέον, όπως επισημάνθηκε με την ανωτέρω σκέψη 35, ο προσφεύγων παραιτήθηκε του δικαιώματός του να καταθέσει υπόμνημα γραπτών παρατηρήσεων, μολονότι η κατάθεση του υπομνήματος αυτού θα του είχε παράσχει τη δυνατότητα να θέσει το εν λόγω έγγραφο υπόψη του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης. Επομένως, το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης εκτιμά ότι πρέπει να κρίνει το έγγραφο αυτό απαράδεκτο.
- 42 Από τις σκέψεις 71, 93 και 97 της αποφάσεως του Πρωτοδικείου προκύπτει ότι το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης οφείλει, αφενός, να εξετάσει εκ νέου τον πρώτο λόγο τον οποίο προέβαλε ο προσφεύγων προς στήριξη του αιτήματος ακυρώσεως της ΕΕΣ 2003, αφετέρου, να αποφανθεί ενδεχομένως επί των λοιπών λόγων ακυρώσεως της ΕΕΣ 2003 που προβλήθηκαν ενώπιόν του και, τέλος, να επανεξετάσει το αίτημα χρηματικής ικανοποιήσεως.
- 43 Συνεπώς, το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης θα αναλύσει κατ' αρχάς το αίτημα ακυρώσεως της ΕΕΣ 2003 και εν συνεχεία το αίτημα χρηματικής ικανοποιήσεως.

1. Επί του αιτήματος ακυρώσεως της ΕΕΣ 2003

- 44 Το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης θα ασχοληθεί διαδοχικά με καθέναν από τους προαναφερθέντες στην ανωτέρω σκέψη 21 λόγους ακυρώσεως που προβλήθηκαν από τον προσφεύγοντα προς στήριξη του αιτήματός του.

Επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως, ο οποίος αφορά παράβαση του άρθρου 43 του ΚΥΚ και των ΓΕΔ του άρθρου αυτού

- 45 Ο πρώτος λόγος χωρίζεται σε τρία σκέλη.
- 46 Το πρώτο σκέλος συνδέεται με την αιτίαση ότι ο προσφεύγων δεν είχε, στην πράξη, οποιαδήποτε αρμοδιότητα κατά την περίοδο αναφοράς και, για τον λόγο αυτόν, οι βαθμολογητές έπρεπε να μην τον βαθμολογήσουν· το δεύτερο σκέλος αφορά αναρμοδιότητα του προϊσταμένου της μονάδας I.5 και του προϊσταμένου της Διευθύνσεως I να καταρτίσουν την ΕΕΣ 2003· με το τρίτο σκέλος προβάλλεται ότι η Επιτροπή όφειλε να καταρτίσει ενδιάμεση έκθεση για την περίοδο από 1ης Απριλίου έως 31 Αυγούστου 2003.

Όσον αφορά το πρώτο σκέλος

– Επιχειρήματα των διαδίκων

- 47 Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι από της τοποθετήσεώς του στη ΓΔ Γεωργίας δεν είχε αρμοδιότητες και δεν του ανατέθηκαν καθήκοντα. Παρ' όλα αυτά, οι προϊστάμενοί του τον αξιολόγησαν και, ειδικότερα, τον βαθμολογήσαν ως να του είχαν ανατεθεί καθήκοντα προς εκτέλεση κατά την περίοδο αναφοράς. Κατόπιν αυτού, η ΕΕΣ 2003 έχει, κατά την άποψή του, «εικονικό» χαρακτήρα. Ο ενδιαφερόμενος διευκρινίζει επίσης ότι η βαθμολογήσή του με 13/20 στο πλαίσιο της ΕΕΣ 2003, η οποία έγινε κατ' επίκληση του βαθμού που του είχε δοθεί με τις προηγούμενες ΕΕΣ, δεν είναι ικανοποιητική, διότι από

τις προηγούμενες ΕΕΣ προκύπτει διαρκής βελτίωση των βαθμολογιών του. Με το υπόμνημα απαντήσεως, ο προσφεύγων προσέθεσε ότι η πλασματική αυτή βαθμολογία τού προκαλεί ηθική βλάβη, καθόσον έχει ως σκοπό να δικαιολογήσει τον υποβιβασμό τον οποίο έχει υποστεί.

- 48 Προς αντίκρουση αυτών των επιχειρημάτων, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι ήταν υποχρεωμένη, βάσει τόσο του άρθρου 43 του ΚΥΚ όσο και των ΓΕΔ του άρθρου αυτού, να αξιολογήσει και να βαθμολογήσει τον προσφεύγοντα, προκειμένου να προστατεύσει τα συμφέροντά του και να διασφαλίσει το δικαίωμά του για αξιολόγηση.
- 49 Με το υπόμνημα γραπτών παρατηρήσεων που κατέθεσε δυνάμει του άρθρου 114 του Κανονισμού Διαδικασίας, η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι η κατάρτιση της ΕΕΣ 2003 και η βαθμολόγηση με 13/20 είχαν ακριβώς ως σκοπό να διασφαλίσουν τα συμφέροντα του προσφεύγοντος και εντάσσονταν στο πλαίσιο της υποχρέωσης μέριμνας την οποία υπείχε η διοίκηση έναντί του.

– Εκτίμηση του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης

- 50 Από την απόφαση του Πρωτοδικείου προκύπτει ότι, ακόμη και αν δεν ανατέθηκε στον προσφεύγοντα οποιοδήποτε καθήκον που θα μπορούσε να αποτελέσει αντικείμενο αξιολογήσεως, οι αξιολογητές οφείλουν εντούτοις να λάβουν μια απόφαση η οποία, σύμφωνα με το καθήκον μέριμνας που υπέχει η διοίκηση, να σέβεται τα δικαιώματα του ενδιαφερόμενου υπαλλήλου και, ειδικότερα, την προσδοκία του για ομαλή εξέλιξη της σταδιοδρομίας του στα όργανα της Ένωσης. Επομένως, εν προκειμένω, οι αξιολογητές μπορούσαν πράγματι να κρίνουν ότι έπρεπε να δώσουν στον προσφεύγοντα προσήκοντα αριθμό μονάδων βαθμολογίας.
- 51 Συνεπώς, κατά την εκτίμηση πάντοτε του Πρωτοδικείου, το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης δεν μπορούσε νομίμως να διαπιστώσει ότι η βαθμολόγηση του προσφεύγοντος ήταν παράνομη και ότι, ως εκ τούτου, η ΕΕΣ 2003 έπρεπε να ακυρωθεί, χωρίς να ελέγξει προηγουμένως αν η απονομή αυτού του βαθμού είχε ως μοναδικό σκοπό να διασφαλίσει τα συμφέροντα του προσφεύγοντος και, ειδικότερα, τις προοπτικές εξέλιξεως της σταδιοδρομίας του στα όργανα της Ένωσης.
- 52 Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης οφείλει να προχωρήσει σε αυτή την εξέταση.
- 53 Συναφώς, από την ΕΕΣ 2003 προκύπτει ότι η βαθμολόγηση του προσφεύγοντος με 13/20 είχε πράγματι ως σκοπό να διασφαλιστούν τα συμφέροντά του. Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο της αξιολογήσεως της αποδόσεως, της ικανότητας και της συμπεριφοράς στην υπηρεσία, ο αξιολογητής σημειώνει ότι είναι μεν πολύ δύσκολο να προβεί σε ικανοποιητική αξιολόγηση, πλην όμως, «λαμβάνοντας υπόψη, προς διασφάλιση των συμφερόντων [του προσφεύγοντος], την ενδεχόμενη προαγωγή/εξέλιξη της σταδιοδρομίας του, [μπορεί να] θεωρήσει δεδομένο ότι εξακολουθούν να ισχύουν τα όσα εκτέθηκαν στην προηγούμενη ΕΕΣ του». Για τον λόγο αυτόν, απονέμει στον προσφεύγοντα βαθμό ο οποίος αντιστοιχεί σε «καλώς» για την απόδοση, ήτοι 6/10, «καλώς» για την ικανότητα, ήτοι 4/6, και «καλώς» για τη συμπεριφορά στην υπηρεσία, ήτοι 3/4. Η άποψη αυτή επιβεβαιώνεται στη συνέχεια από τον βαθμολογητή, ο οποίος επισημαίνει τα εξής:
- «Κατόπιν των όσων συνέβησαν κατά την κρίσιμη περίοδο, είναι στην πράξη δύσκολο να πραγματοποιηθεί αξιολόγηση. Βάσει της επιλογής η οποία παρέχεται ως προς τη βαθμολόγηση για τις τρεις κατηγορίες επιδόσεως [του προσφεύγοντος] κατά τους 9 μήνες που λαμβάνονται υπόψη και προκειμένου να μη θιγεί η δυνατότητα [ομαλής] εξέλιξεως της μελλοντικής του σταδιοδρομίας, εκτιμώ ότι ο χαρακτηρισμός “καλώς” είναι ο ενδεδειγμένος.»
- 54 Τίθεται, επομένως, το ζήτημα αν η Επιτροπή εγκύρως στηρίχθηκε στις προηγούμενες ΕΕΣ για να απονείμει μονάδες βαθμολογίας με την ΕΕΣ 2003 και αν αυτοί οι βαθμοί, των οποίων το άθροισμα είναι 13/20, υπήρξαν επαρκείς.

- 55 Συναφώς, όσον αφορά την ΕΕΣ για την περίοδο από 1ης Ιανουαρίου 2003 έως 31 Μαρτίου 2003 (στο εξής: ενδιάμεση ΕΕΣ 2003), ο προσφεύγων έλαβε συνολική βαθμολογία 13/20. Ομοίως, με την ΕΕΣ η οποία αφορά την περίοδο από 1ης Ιουλίου 2001 έως 31 Δεκεμβρίου 2002 (στο εξής: ΕΕΣ 2002) του είχε δοθεί συνολικός βαθμός 13/20.
- 56 Όσον αφορά την ενδεχόμενη ευχέρεια της Επιτροπής να στηριχθεί στις προηγούμενες ΕΕΣ του προσφεύγοντος για να τον βαθμολογήσει, το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης κρίνει ότι, σε μια εξαιρετική κατάσταση, οφειλόμενη αποκλειστικώς στη διοίκηση, κατά την οποία, όπως συμβαίνει εν προκειμένω, οι αξιολογητές δεν είναι μεν σε θέση να δώσουν βαθμό, ελλείψει έργου το οποίο θα μπορούσε να αποτελέσει αντικείμενο αξιολογήσεως, πλην όμως οφείλουν να λάβουν μια απόφαση που να διασφαλίζει τα συμφέροντα του ενδιαφερόμενου υπαλλήλου, οι αξιολογητές μπορούν, στο πλαίσιο του καθήκοντός τους μέριμνας, ευλόγως να εκτιμήσουν ότι, αν είχαν ανατεθεί στον προσφεύγοντα καθήκοντα προς εκτέλεση κατά την περίοδο αναφοράς, θα τα είχε εκπληρώσει επιδεικνύοντας τουλάχιστον την ίδια απόδοση, ικανότητα και συμπεριφορά στην υπηρεσία, όπως κατά την περίοδο για την οποία αξιολογήθηκε με τις προηγούμενες ΕΕΣ. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή μπορούσε να στηριχθεί στις προηγούμενες ΕΕΣ για να απονείμει μονάδες βαθμολογίας με την ΕΕΣ 2003.
- 57 Κατά το μέτρο που τόσο με την ενδιάμεση ΕΕΣ 2003 όσο και με την ΕΕΣ 2002 δόθηκε στον προσφεύγοντα συνολική βαθμολογία 13/20 και δεδομένου ότι ο προσφεύγων δεν απέδειξε ότι η βαθμολογία αυτή θα έπρεπε ακολούθως να βελτιωθεί, το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης διαπιστώνει ότι δικαίως ο προσφεύγων βαθμολογήθηκε με 13/20 στο πλαίσιο της ΕΕΣ 2003.
- 58 Επομένως, το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου είναι απορριπτέο ως αβάσιμο.

Όσον αφορά το δεύτερο και το τρίτο σκέλος

– Επιχειρήματα των διαδίκων

- 59 Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι από 1ης Σεπτεμβρίου 2003 τοποθετήθηκε στη μονάδα J.1 και για τον λόγο αυτόν, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 3 των ΓΕΔ, η ΕΕΣ 2003 έπρεπε να καταρτιστεί από τον προϊστάμενο της εν λόγω μονάδας και τον προϊστάμενο της Διευθύνσεως J «Λογιστικός έλεγχος γεωργικών δαπανών», και όχι, όπως συνέβη εν προκειμένω, από τον προϊστάμενο της μονάδας I.5 και τον προϊστάμενο της Διευθύνσεως I. Επιπροσθέτως, ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι, βάσει του άρθρου 4 των ΓΕΔ, έπρεπε να καταρτιστεί ενδιάμεση έκθεση για το διάστημα από 1ης Απριλίου έως 31 Αυγούστου 2003, καθόσον η τοποθέτησή του στη μονάδα J.1 έγινε από 1ης Σεπτεμβρίου 2003.
- 60 Προς αντίκρουση αυτών των επιχειρημάτων, η Επιτροπή ζητεί να απορριφθούν τα δύο αυτά σκέλη του λόγου ακυρώσεως, υποστηρίζοντας ότι η τοποθέτηση του προσφεύγοντος στη μονάδα J.1 δεν πραγματοποιήθηκε τελικώς. Συναφώς, η πρώτη σελίδα της ΕΕΣ 2003 αποδεικνύει, κατά την Επιτροπή, ότι ο προσφεύγων παρέμεινε, καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς, τοποθετημένος στη μονάδα I.5.
- Εκτίμηση του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης
- 61 Όπως τόνισε το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης με την απόφαση της 22ας Νοεμβρίου 2007, επιβάλλεται κατ' αρχάς η διαπίστωση ότι δεν έχει αποσαφηνιστεί σε ποια ακριβώς μονάδα είχε τοποθετηθεί ο προσφεύγων κατά την περίοδο αναφοράς. Δεν αμφισβητείται πάντως ότι, κατά την ίδια πάντοτε περίοδο, δεν είχαν ανατεθεί στον προσφεύγοντα αρμοδιότητες βάσει των οποίων θα μπορούσε να αξιολογηθεί.

- 62 Στο μέτρο που, κατά την περίοδο αναφοράς, ο προσφεύγων δεν πραγματοποίησε έργο το οποίο θα μπορούσε να αποτελέσει αντικείμενο αξιολογήσεως, το ζήτημα ποιο πρόσωπο ήταν αρμόδιο να καταρτίσει την ΕΕΣ 2003 στερείται σημασίας. Υπό τις συγκεκριμένες περιστάσεις της υποθέσεως αυτής, η Επιτροπή εγκύρως αποφάσισε να αναθέσει την κατάρτιση της ΕΕΣ 2003 στο πρόσωπο το οποίο έκρινε ως το πλέον κατάλληλο, εν προκειμένω, τον προϊστάμενο της μονάδας I.5 της ΓΔ Γεωργίας.
- 63 Ομοίως, ελλείπει έργου το οποίο θα μπορούσε να αξιολογηθεί για το σύνολο της περιόδου αναφοράς, η κατάρτιση ενδιάμεσης ΕΕΣ για το διάστημα από 1ης Απριλίου έως 31 Αυγούστου 2003 θα ήταν αλυσιτελής.
- 64 Επομένως, το δεύτερο και το τρίτο σκέλος του πρώτου λόγου είναι αμφότερα απορριπτέα.
- 65 Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, ο πρώτος λόγος πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό του.

Επί του δεύτερου λόγου ακυρώσεως, ο οποίος αφορά πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 66 Ο προσφεύγων διατείνεται ότι η ΕΕΣ 2003 είναι πλασματική και ψευδής διότι στηρίζεται σε απατηλή παράσταση και ερμηνεία των πραγματικών περιστατικών. Συγκεκριμένα, καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς, βρισκόταν σε κατάσταση υποχρεωτικής αργίας. Κατά συνέπεια, η ΕΕΣ 2003 πρέπει να ακυρωθεί.
- 67 Η Επιτροπή, από την πλευρά της, παραδέχεται ότι λόγω της επαγγελματικής καταστάσεως του προσφεύγοντος δεν ήταν σε θέση να προχωρήσει σε ολοκληρωμένη και λεπτομερή αξιολόγηση της επιδόσεώς του. Επισημαίνει, εντούτοις, ότι η ΕΕΣ 2003 δεν είναι πλασματική ούτε ψευδής και ότι το περιεχόμενό της αντανακλά με ακρίβεια τις πραγματικές συνθήκες τις οποίες αντιμετώπισε ο προσφεύγων από της τοποθετήσεώς του στη ΓΔ Γεωργίας.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης

- 68 Προκαταρκτικώς, το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης σημειώνει ότι από τα δικόγραφα του προσφεύγοντος προκύπτει ότι με τον δεύτερο λόγο, ο οποίος αφορά πρόδηλη πλάνη εκτιμήσεως, προβάλλεται στην πράξη λόγος ακυρώσεως σχετικός με αθέτηση εκ μέρους της Επιτροπής της υποχρεώσεως διαφάνειας που υπείχε κατά την κατάρτιση της ΕΕΣ 2003, καθόσον δεν επισήμανε την κατάσταση αναγκαστικής αργίας στην οποία αυτός βρισκόταν.
- 69 Συναφώς, πρέπει να υπομνηστεί ότι, με την απόφαση της 22ας Νοεμβρίου 2007, το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης αποφάνθηκε ότι η Επιτροπή όφειλε μεν να καταρτίσει την ΕΕΣ 2003, αλλά δεν έπρεπε να βαθμολογήσει τον προσφεύγοντα, καθόσον τα καθήκοντα που του ανατέθηκαν στη διάρκεια της περιόδου αναφοράς δεν συνιστούσαν επαρκή βάση αξιολογήσεως.
- 70 Με την απόφαση της 19ης Νοεμβρίου 2009, το Πρωτοδικείο έκρινε, κατ' αρχάς, ότι το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης είχε αιτιολογήσει δεόντως το συμπέρασμά του ότι, κατά την περίοδο αναφοράς, δεν είχαν ανατεθεί στον προσφεύγοντα καθήκοντα που θα μπορούσαν να αποτελέσουν αντικείμενο αξιολογήσεως.
- 71 Εν συνεχεία, από την απόφαση του Πρωτοδικείου προκύπτει ότι οσάκις ανακύπτει, όπως εν προκειμένω, μια όλως εξαιρετική κατάσταση κατά την οποία δεν έχουν ανατεθεί στον προσφεύγοντα κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς καθήκοντα επιδεχόμενα αξιολογήσεως, οι ιεραρχικώς ανώτεροί του οφείλουν, στο πλαίσιο της ειδικής υποχρεώσεως διαφάνειας που υπέχει η διοίκηση, να

καταρτίσουν μια ΕΕΣ η οποία να επισημαίνει την κατάσταση αυτή προκειμένου η μεν διοίκηση να είναι ενήμερη, ο δε ενδιαφερόμενος υπάλληλος να διαθέτει γραπτή και επίσημη απόδειξη για την ύπαρξη της εν λόγω καταστάσεως.

- 72 Επομένως, απόκειται στο Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης να εξετάσει αν η ΕΕΣ 2003 επισημαίνει την όλως εξαιρετική κατάσταση στην οποία περιήλθε ο προσφεύγων κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς.
- 73 Συναφώς, από την ΕΕΣ 2003 προκύπτει ότι, για την κρίσιμη περίοδο, δεν είχαν τεθεί στον προσφεύγοντα στόχοι προς επίτευξη ούτε είχαν καθοριστεί κριτήρια αξιολογήσεως κατά την έννοια του άρθρου 8, παράγραφος 5, στοιχείο β', των ΓΕΔ. Δεν αμφισβητείται επίσης ότι το τμήμα του σχετικού εντύπου που αφορά την περιγραφή της θέσεως δεν είχε συμπληρωθεί. Εξάλλου, τόσο ο αξιολογητής όσο και ο βαθμολογητής αναφέρθηκαν στη δυσκολία του εγχειρήματος της αξιολογήσεως του προσφεύγοντος για την κρίσιμη περίοδο, δεδομένης της ιδιαιτερότητας της καταστάσεώς του, καθόσον η ΓΔ Γεωργίας δεν είχε ζητήσει την τοποθέτησή του σε αυτήν. Η ΕΙΕ, από τη δική της πλευρά, αναγνώρισε τις δυσχέρειες που ανέκυψαν στο πλαίσιο της μεταθέσεως του προσφεύγοντος.
- 74 Μολονότι αληθεύει ότι στην ΕΕΣ 2003 γίνεται μνεία της ιδιαίτερης καταστάσεως του προσφεύγοντος και υπογραμμίζεται η πολυπλοκότητα του εγχειρήματος της αξιολογήσεώς του, ωστόσο δεν ενημερώνεται η διοίκηση σχετικά με το ποια ακριβώς ήταν η κατάσταση του προσφεύγοντος κατά την περίοδο αναφοράς. Συγκεκριμένα, οι ιεραρχικώς ανώτεροι του προσφεύγοντος δεν εξηγούν γιατί ανέκυψε αυτή η ιδιαίτερη κατάσταση στην περίπτωση του, ούτε εκθέτουν τους λόγους για τους οποίους ήταν αδύνατη τόσο η περιγραφή των καθηκόντων που εκπλήρωσε ο προσφεύγων όσο και η απαρίθμηση των στόχων που τέθηκαν σε αυτόν. Επιπλέον, τα σχόλια του αξιολογητή, του βαθμολογητή και της ΕΙΕ σε καμία περίπτωση δεν καθιστούν σαφές στον προσφεύγοντα ότι η εξαιρετική αυτή κατάσταση είναι προσωρινή.
- 75 Το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης επισημαίνει ότι οι ιεραρχικώς ανώτεροι του προσφεύγοντος όφειλαν να σημειώσουν, στο πλαίσιο της ΕΕΣ 2003, ότι αυτός, αμέσως πριν την περίοδο αναφοράς, υπηρετούσε στη ΓΔ Δημοσιονομικού ελέγχου, όπου ασκούσε καθήκοντα οικονομικού ελεγκτή από το 1987, ότι η εν λόγω ΓΔ καταργήθηκε στις 31 Δεκεμβρίου 2002 και ότι οι υπάλληλοί της έπρεπε να μετατεθούν σε άλλες Γενικές Διευθύνσεις. Επίσης, έπρεπε να αναφερθούν στις διάφορες ενέργειες που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο της αναδιοργανώσεως και να εξηγήσουν τις δυσκολίες οι οποίες ανέκυψαν κατά την αναζήτηση θέσεως εργασίας αντίστοιχης με τα προσόντα του προσφεύγοντος εντός της ΓΔ Γεωργίας. Επιπλέον, έπρεπε να τονίσουν ότι η κατάσταση αυτή δεν αποτελούσε προϊόν της βουλήσεως του προσφεύγοντος, καθώς και ότι ήταν προσωρινή, προκειμένου να του παράσχουν τις αναγκαίες διαβεβαιώσεις όσον αφορά τις προοπτικές εξελίξεως της σταδιοδρομίας του στα όργανα της Ένωσης.
- 76 Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η ΕΕΣ 2003 δεν καταρτίστηκε κατά τέτοιο τρόπο ώστε να προκύπτει σαφώς ότι η κατάσταση του προσφεύγοντος κατά την περίοδο αναφοράς ήταν όλως εξαιρετική και προσωρινή.
- 77 Κατά συνέπεια, ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως πρέπει να γίνει δεκτός.

Επί του τρίτου λόγου ακυρώσεως, ο οποίος αφορά ανεπαρκή αιτιολογία της ΕΕΣ 2003

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 78 Ο προσφεύγων προβάλλει δύο επιχειρήματα προς στήριξη του λόγου ακυρώσεως που αφορά ανεπαρκή αιτιολογία της ΕΕΣ 2003. Αφενός, δεν υφίσταται αντιστοιχία μεταξύ της αιτιολογίας και της τελικής βαθμολογίας. Αφετέρου, η ΕΕΣ 2003 δεν περιέχει οποιοδήποτε στοιχείο που να

δικαιολογεί τη βαθμολόγηση του προσφεύγοντος με 13/20. Η αιτιολογία είναι, κατά την άποψή του, ανεπαρκής καθόσον περιορίζεται στην επισήμανση ότι πρέπει να διατηρηθεί η βαθμολογία που δόθηκε με την προηγούμενη έκθεση, δεδομένου ότι δεν υπάρχει άλλη εναλλακτική και προκειμένου να μη θιγεί η μελλοντική σταδιοδρομία του προσφεύγοντος. Ο προσφεύγων διατείνεται ότι ο επαγγελματικός αποκλεισμός τον οποίο έχει, κατά την εκτίμησή του, υποστεί θα δικαιολογούσε την κατάρτιση μιας εκθέσεως με διαφορετική, πληρέστερη αιτιολογία.

79 Η Επιτροπή φρονεί ότι ο λόγος αυτός είναι αβάσιμος.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης

80 Όσον αφορά το πρώτο επιχείρημα, πρέπει να υπομνηστεί ότι η διοίκηση υποχρεούται να αιτιολογεί επαρκώς και τεκμηριωμένα τις εκθέσεις βαθμολογήσεως και να καθιστά δυνατή, για τον ενδιαφερόμενο, την ανάπτυξη παρατηρήσεων επί της αιτιολογίας αυτής (απόφαση του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης της 30ής Νοεμβρίου 2009, F-16/09, de Britto Patrício-Dias κατά Επιτροπής, Συλλογή Υπ.Υπ. 2009, σ. I-A-1-497 και II-A-1-2701, σκέψη 45). Στην έκθεση βαθμολογήσεως, η αιτιολογία αυτή περιλαμβάνεται, κατ' αρχήν, στο τμήμα του ειδικού εντύπου που φέρει τον τίτλο «Γενική κρίση». Εκεί επεξηγείται με σχόλια για καθένα από τα τρία σημεία, τα οποία αντιστοιχούν στην ικανότητα, την απόδοση και τη συμπεριφορά στην υπηρεσία, ο πίνακας των αναλυτικών κρίσεων του ίδιου εντύπου. Τα γενικά σχόλια που συνοδεύουν τις αναλυτικές κρίσεις πρέπει να παρέχουν τη δυνατότητα στον μεν βαθμολογούμενο να εκτιμήσει τη βασιμότητά τους έχοντας πλήρη επίγνωση της καταστάσεως, στον δε δικαστή της Ένωσης, εφόσον παραστεί ανάγκη, να ασκήσει τον δικαιοδοτικό του έλεγχο, οπότε είναι σημαντικό, προς τούτο, να υπάρχει αντιστοιχία μεταξύ των κρίσεων αυτών και των σχολίων που τις δικαιολογούν (βλ., σχετικά, απόφαση του Πρωτοδικείου της 10ης Μαΐου 2005, T-193/03, Piro κατά Επιτροπής, Συλλογή Υπ.Υπ. 2005, σ. I-A-121 και II-547, σκέψη 41· βλ., επίσης, αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 25ης Οκτωβρίου 2005, T-50/04, Micha κατά Επιτροπής, Συλλογή Υπ.Υπ. 2005, σ. I-A-339 και II-1499, σκέψη 61, και της 13ης Δεκεμβρίου 2005, T-155/03, T-157/03 και T-331/03, Cwik κατά Επιτροπής, Συλλογή Υπ.Υπ. 2005, σ. I-A-411 και II-1865, σκέψη 80).

81 Εν προκειμένω, το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης παρατηρεί ότι οι επικεφαλίδες «απόδοση» («Efficiency»), «ικανότητα» («Abilities») και «συμπεριφορά στην υπηρεσία» («Aspects of conduct») της ΕΕΣ 2003 περιέχουν τις αναλυτικές κρίσεις 6/10, 4/6 και 3/4, οι οποίες αντιστοιχούν, όλες, στον χαρακτηρισμό «καλώς». Αυτές οι αναλυτικές κρίσεις αιτιολογούνται με τη γενική κρίση από την οποία προκύπτει ότι, λαμβανομένης υπόψη της δυσκολίας πραγματοποίησεως ικανοποιητικής αξιολογήσεως της αποδόσεως, της ικανότητας και της συμπεριφοράς του προσφεύγοντος στην υπηρεσία και προκειμένου να μην παρεμποδιστεί ενδεχόμενη προαγωγή ή εξέλιξη της σταδιοδρομίας του, ο αξιολογητής θεωρεί δεδομένο ότι ο προσφεύγων άσκησε τα καθήκοντά του κατά τρόπο που συνάδει με το περιεχόμενο της προηγούμενης εκθέσεως και του απονέμει βαθμούς που αντιστοιχούν στον χαρακτηρισμό «καλώς» και στους τρεις τομείς, της αποδόσεως, της ικανότητας και της συμπεριφοράς στην υπηρεσία.

82 Από τις ανωτέρω σκέψεις συνάγεται το συμπέρασμα ότι, αφενός, τα γενικά σχόλια τα οποία συνοδεύουν τις αναλυτικές κρίσεις παρέχουν στον προσφεύγοντα τη δυνατότητα να εκτιμήσει τη βασιμότητά τους έχοντας πλήρη επίγνωση της καταστάσεως και, αφετέρου, δεν υπάρχει αναντιστοιχία μεταξύ των εν λόγω κρίσεων και των σχολίων που τις δικαιολογούν.

83 Όσον αφορά το δεύτερο επιχείρημα, σχετικά με την επανάληψη της βαθμολογίας της προηγούμενης ΕΕΣ, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το επιχείρημα αυτό συμπίπτει με το πρώτο σκέλος του πρώτου λόγου ακυρώσεως. Πρέπει, συνεπώς, να απορριφθεί ως αβάσιμο για τους ίδιους λόγους.

84 Επομένως, ο τρίτος λόγος είναι απορριπτέος ως αβάσιμος.

Επί του τέταρτου λόγου ακυρώσεως, ο οποίος αφορά ηθική παρενόχληση

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 85 Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι η ΕΕΣ 2003 αποτελεί εκδήλωση της ηθικής παρενοχλήσεως την οποία συνιστά η συμπεριφορά της Επιτροπής έναντι του και προβάλλει παράβαση του άρθρου 12α του ΚΥΚ. Συγκεκριμένα, η Επιτροπή δεν τον τοποθέτησε σε θέση εργασίας αντίστοιχη των ικανοτήτων και των προσόντων του, επιφέροντας έτσι τον επαγγελματικό του παραγκωνισμό. Κατά τον προσφεύγοντα, η ΕΕΣ 2003 λαμβάνει την περιθωριοποίησή του αυτή ως δεδομένη και την καλύπτει με μια επίφαση νομιμότητας.
- 86 Η Επιτροπή απαντά ότι ο λόγος αυτός πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης

- 87 Συναφώς, το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης επισημαίνει ότι, καίτοι ο δεύτερος λόγος ακυρώσεως έγινε δεκτός καθόσον από την ΕΕΣ 203 δεν προκύπτει σαφώς ότι η κατάσταση του προσφεύγοντος κατά την περίοδο αναφοράς ήταν όλως εξαιρετική και προσωρινή, εντούτοις αυτή η παρατυπία, καίτοι αξιόμεμπτη, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι αποτελεί, καθαυτή, εκδήλωση συμπεριφοράς που συνιστά ηθική παρενόχληση.
- 88 Κατά συνέπεια, ο τέταρτος λόγος είναι απορριπτέος ως αβάσιμος.

Επί του πέμπτου λόγου ακυρώσεως, ο οποίος αφορά κατάχρηση εξουσίας

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 89 Προς στήριξη του λόγου ακυρώσεως με τον οποίο προβάλλεται ότι η ΕΕΣ 2003 αποτελεί προϊόν καταχρήσεως εξουσίας, ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι οι προϊστάμενοί του κατάρτισαν την έκθεση αυτή χωρίς να λάβουν υπόψη την πραγματική του κατάσταση, προκειμένου να καταστήσουν θεσμική την επαγγελματική του περιθωριοποίηση. Κατ' αυτόν τον τρόπο, η ΕΕΣ 2003 εξεστράφη του κύριου σκοπού της, που έγκειται στην αξιολόγηση της αποδόσεως, της ικανότητας και της συμπεριφοράς στην υπηρεσία.
- 90 Κατά την Επιτροπή, ο λόγος αυτός πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος ή, εν πάση περιπτώσει, ως αβάσιμος.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης

- 91 Κατά πάγια νομολογία, η έννοια της καταχρήσεως εξουσίας αναφέρεται στη χρήση, εκ μέρους διοικητικής αρχής, των εξουσιών της για σκοπό διαφορετικό από αυτόν για τον οποίον της έχουν ανατεθεί. Μια απόφαση αποτελεί προϊόν καταχρήσεως εξουσίας μόνον αν προκύπτει, βάσει ενδείξεων που να είναι αντικειμενικές, πρόσφορες και συγκλίνουσες, ότι ελήφθη προς επίτευξη σκοπών διαφορετικών από τους προβαλλόμενους (αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 23ης Οκτωβρίου 1990, T-46/89, Pitrone κατά Επιτροπής, Συλλογή 1990, σ. II-577, σκέψεις 70 και 71, της 5ης Ιουλίου 2000, T-111/99, Samper κατά Κοινοβουλίου, Συλλογή Υπ.Υπ. 2000, σ. I-A-135 και II-611, σκέψη 64, και προαναφερθείσα απόφαση Cwík κατά Επιτροπής, σκέψη 179).
- 92 Εν προκειμένω, οι ενδείξεις τις οποίες επικαλέστηκε ο προσφεύγων δεν αρκούν για να αποδείξουν ότι η ΕΕΣ 2003 καταρτίστηκε για σκοπούς διαφορετικούς από τους προβαλλόμενους.

- 93 Πράγματι, έχουν αποδειχθεί αβάσιμες οι αιτιάσεις του προσφεύγοντος περί αναρμοδιότητας του αξιολογητή και του βαθμολογητή που κατάρτισαν την ΕΕΣ 2003 και περί καταρτίσεως εικονικής ΕΕΣ στην περίπτωση του. Ως προς την αναφορά του προσφεύγοντος στην επαγγελματική περιθωριοποίηση την οποία υφίσταται από πολλών ετών, το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης επισημαίνει ότι δεν πρόκειται για ένδειξη ικανή να αποδείξει ότι η ΕΕΣ 2003 αποτελεί προϊόν καταχρήσεως εξουσίας.
- 94 Βάσει των ανωτέρω σκέψεων, ο πέμπτος λόγος είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, χωρίς να χρειάζεται να αποφανθεί το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης επί της προβληθείσας από την Επιτροπή ενστάσεως απαραδέκτου.

Επί του έκτου λόγου ακυρώσεως, ο οποίος αφορά παραβίαση της «γενικής αρχής της δίκαιης και επεικούς μεταχειρίσεως του προσωπικού της Επιτροπής»

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 95 Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι η Επιτροπή παραβίασε τη «γενική αρχή της δίκαιης και επεικούς μεταχειρίσεως του προσωπικού της Επιτροπής». Συγκεκριμένα, από την κατάργηση της ΓΔ Δημοσιονομικού ελέγχου και εντεύθεν, ο ίδιος αποτελεί θύμα επαγγελματικού αποκλεισμού, τη στιγμή που οι υπόλοιποι υπάλληλοι της εν λόγω Γενικής Διευθύνσεως απασχολούνται πλέον, σχεδόν στο σύνολό τους, σε αντίστοιχες θέσεις εντός των υπηρεσιών λογιστικού ελέγχου διαφόρων άλλων Διευθύνσεων.
- 96 Η Επιτροπή φρονεί ότι αυτός ο λόγος πρέπει να απορριφθεί ως अपαράδεκτος ή, εν πάση περιπτώσει, ως αβάσιμος.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης

- 97 Κατά το άρθρο 35, παράγραφος 1, στοιχεία δ' και ε', του Κανονισμού Διαδικασίας, το δικόγραφο της προσφυγής στο οποίο αναφέρεται το άρθρο 21 του Οργανισμού του Δικαστηρίου περιέχει, μεταξύ άλλων, το αντικείμενο της διαφοράς, τους λόγους ή τους ισχυρισμούς και τα προβαλλόμενα πραγματικά και νομικά επιχειρήματα.
- 98 Κατά πάγια νομολογία, τα στοιχεία αυτά πρέπει να είναι αρκούντως σαφή και ακριβή ώστε να μπορεί ο μὲν καθὼς η προσφυγή να προετοιμάσει την άμυνά του, το δε Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης να αποφανθεί επί της προσφυγής, ενδεχομένως χωρίς οποιοδήποτε πρόσθετο στοιχείο (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης της 14ης Μαΐου 2008, F-95/06, Taruffi κατά Επιτροπής, Συλλογή Υπ.Υπ. 2008, σ. I-A-1-163 και II-A-1-863, σκέψεις 121 έως 125, και προαναφερθείσα απόφαση Britto Patrício-Dias κατά Επιτροπής, σκέψη 42).
- 99 Εν προκειμένω, πάντως, ούτε καν συνοπτική επιχειρηματολογία δεν προβάλλεται προς στήριξη του λόγου ακυρώσεως που αφορά παραβίαση της «γενικής αρχής της δίκαιης και επεικούς μεταχειρίσεως του προσωπικού της Επιτροπής». Ο προσφεύγων αναφέρεται, απλώς και μόνο, στο γεγονός ότι οι συνάδελφοί του τοποθετήθηκαν σε άλλες θέσεις κατόπιν του τερματισμού της λειτουργίας της ΓΔ Δημοσιονομικού Ελέγχου, ενώ κάτι τέτοιο δεν συνέβη στην περίπτωση του, χωρίς ωστόσο να εξηγήσει με ποιον τρόπο η ΕΕΣ 2003 προσέβαλε το δικαίωμά του για δίκαιη και επεική μεταχείριση. Κατά συνέπεια, ο προσφεύγων δεν παρέχει, με το δικόγραφό του, τη δυνατότητα ούτε στην Επιτροπή να προετοιμάσει λυσιτελώς την άμυνά της ούτε στο Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης να αποφανθεί επί του συγκεκριμένου λόγου ακυρώσεως.
- 100 Επομένως, ο λόγος αυτός είναι απορριπτέος ως απαράδεκτος.

Επί του έβδομου λόγου ακυρώσεως, ο οποίος αφορά παραβίαση της αρχής της χρηστής διοικήσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 101 Ο προσφεύγων διατείνεται ότι η Επιτροπή παραβίασε την αρχή της χρηστής διοικήσεως.
- 102 Η Επιτροπή απαντά ότι αυτός ο λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτος ή, εν πάση περιπτώσει, ως αβάσιμος.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης

- 103 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι ο προσφεύγων περιορίζεται στο να προβάλει εντελώς αόριστα τον λόγο περί παραβιάσεως της αρχής της χρηστής διοικήσεως, χωρίς να προβάλει οποιοδήποτε επιχείρημα προς στήριξή του. Επομένως, ο προσφεύγων δεν παρέχει, με το δικόγραφο του, τη δυνατότητα ούτε στην Επιτροπή να προετοιμάσει λυσιτελώς την άμυνά της ούτε στο Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης να αποφανθεί επί του συγκεκριμένου λόγου ακυρώσεως.
- 104 Κατά συνέπεια, βάσει των όσων έκρινε το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης με τις ανωτέρω σκέψεις 97 και 98, ο λόγος αυτός είναι απορριπτέος ως απαράδεκτος.
- 105 Κατόπιν των όσων προεκτέθηκαν και, ειδικότερα, της εξετάσεως του δεύτερου λόγου ακυρώσεως, η προσφυγή ακυρώσεως της ΕΕΣ 2003 πρέπει να γίνει δεκτή.

2. Επί του αιτήματος χρηματικής ικανοποιήσεως

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 106 Ο προσφεύγων ζητεί, ως ενάγων, να υποχρεωθεί η Επιτροπή να του καταβάλει το ποσό των 90 000 ευρώ, προς ικανοποίηση της ηθικής βλάβης την οποία ισχυρίζεται ότι του προκάλεσε η ΕΕΣ 2003.
- 107 Η Επιτροπή ζητεί την απόρριψη του αιτήματος αυτού.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης

- 108 Στη σκέψη 88 της αποφάσεως του Πρωτοδικείου υπενθυμίζεται ότι, μολονότι η ακύρωση παράνομης πράξεως μπορεί να συνιστά, αυτή καθαυτή, πρόσφορη και, κατ' αρχήν, επαρκή ικανοποίηση κάθε ηθικής βλάβης που τυχόν προκάλεσε η εν λόγω πράξη, εντούτοις τούτο δεν συμβαίνει σε περίπτωση που ο προσφεύγων αποδεικνύει ότι υπέστη ηθική βλάβη η οποία μπορεί να διαχωριστεί από την παρανομία που δικαιολογεί την ακύρωση και δεν είναι δυνατό να επανορθωθεί πλήρως με την ακύρωση αυτή.
- 109 Από την απόφαση του Πρωτοδικείου προκύπτει επίσης ότι το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης «δεν έλαβε υπόψη τη φύση της ηθικής βλάβης που προβλήθηκε ενώπιόν του [και] το γεγονός ότι αυτή συνίστατο στην αβεβαιότητα και στην ανησυχία του αναιρεσειόντος για το επαγγελματικό του μέλλον και την ομαλή εξέλιξη της σταδιοδρομίας του λόγω του ότι δεν αντλήθηκαν με την ΕΕΣ 2003 οι επιβαλλόμενες συνέπειες από την κατάσταση επαγγελματικού αποκλεισμού στην οποία περιήλθε κατά τη διάρκεια της περιόδου αναφοράς» και ότι «[ε]πομένως, το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης δεν ήλεγξε συγκεκριμένα, ως όφειλε εκ του νόμου, αν η προβληθείσα ενώπιόν του ηθική βλάβη ήταν δυνατό να διαχωριστεί από την παρανομία επί της οποίας στηρίχθηκε η ακύρωση της ΕΕΣ 2003 και, ως εκ τούτου, δεν μπορούσε να επανορθωθεί πλήρως με την ακύρωση αυτή».

- 110 Καθόσον η ΕΕΣ 2003 ακυρώθηκε, το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης οφείλει να εξετάσει το ζήτημα αυτό.
- 111 Συναφώς, διαπιστώνεται ότι το γεγονός ότι ο προσφεύγων υπέστη ηθική βλάβη δεν αμφισβητείται. Πράγματι, η ΕΕΣ 2003, στο μέτρο που δεν επισημαίνει την εξαιρετική και προσωρινή κατάσταση στην οποία περιήλθε ο προσφεύγων κατά την περίοδο αναφοράς, προξενώντας του αβεβαιότητα και ανησυχία ως προς το επαγγελματικό του μέλλον και την ομαλή εξέλιξη της σταδιοδρομίας του, προκάλεσε στον προσφεύγοντα έντονο αίσθημα αδικίας, το οποίο δεν μπορεί να επανορθωθεί πλήρως με την ακύρωση της ΕΕΣ 2003. Κατόπιν τούτου, το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης κρίνει ότι, κατ' ορθή εκτίμηση της ηθικής βλάβης την οποία υπέστη ο προσφεύγων, πρέπει να του επιδικάσει *ex aequo et bono* το ποσό των 1 000 ευρώ.
- 112 Κατά το μέτρο που το αίτημα χρηματικής ικανοποίησης αφορά την τελμάτωση της επαγγελματικής σταδιοδρομίας του προσφεύγοντος, το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης υπενθυμίζει ότι, κατά πάγια νομολογία, στο πλαίσιο του συστήματος προσφυγών που θεσπίζουν τα άρθρα 90 και 91 του ΚΥΚ, η αγωγή περί αποζημιώσεως ή χρηματικής ικανοποίησης, η οποία συνιστά αυτοτελές μέσο παροχής ένδικης προστασίας σε σχέση με την προσφυγή ακυρώσεως, είναι παραδεκτή μόνον εφόσον χωρήσει κατόπιν της οικείας, προ της ασκήσεως αγωγής, διαδικασίας σύμφωνα με τις διατάξεις του ΚΥΚ. Η διαδικασία αυτή διαφέρει αναλόγως του αν η ζημία της οποίας ζητείται η αποκατάσταση ή η ηθική βλάβη της οποίας ζητείται η ικανοποίηση οφείλεται σε βλαπτική πράξη κατά την έννοια του άρθρου 90, παράγραφος 2, του ΚΥΚ ή σε συμπεριφορά της διοικήσεως που δεν έχει τον χαρακτήρα αποφάσεως. Στην πρώτη περίπτωση, απόκειται στον ενδιαφερόμενο να υποβάλει, εντός των προβλεπομένων προθεσμιών, στην ΑΔΑ διοικητική ένσταση κατά της συγκεκριμένης πράξεως. Αντιθέτως, στη δεύτερη περίπτωση, η προ της ασκήσεως της αγωγής διαδικασία πρέπει να κινηθεί με την υποβολή αιτήσεως, κατά την έννοια του άρθρου 90, παράγραφος 1, του ΚΥΚ, για την καταβολή αποζημιώσεως ή χρηματικής ικανοποίησης. Μόνον η ρητή ή η σιωπηρή απόρριψη αυτής της αιτήσεως συνιστά βλαπτική απόφαση κατά της οποίας μπορεί να στραφεί ο ενδιαφερόμενος με ένσταση και μόνο μετά τη ρητή ή τη σιωπηρή απόρριψη της ενστάσεως αυτής χωρεί αγωγή περί αποζημιώσεως ή χρηματικής ικανοποίησης ενώπιον του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης (απόφαση του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης της 11ης Μαΐου 2010, F-30/08, Νανόπουλος κατά Επιτροπής, σκέψη 83 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 113 Εν προκειμένω, η ενδεχόμενη τελμάτωση της επαγγελματικής σταδιοδρομίας του προσφεύγοντος οφείλεται σε συμπεριφορά της διοικήσεως που δεν έχει τον χαρακτήρα αποφάσεως. Ωστόσο, ο προσφεύγων δεν ενήργησε κατά τρόπον ώστε να κινηθεί και να ολοκληρωθεί πριν την άσκηση της προσφυγής-αγωγής του ενώπιον του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης η οικεία, προ της ασκήσεως της αγωγής, διαδικασία η οποία έχει εφαρμογή σε περίπτωση αιτήματος αποκαταστάσεως της ζημίας ή ικανοποίησης της ηθικής βλάβης που απορρέει από τέτοια συμπεριφορά. Επομένως, οποιοδήποτε αίτημα χρηματικής ικανοποίησης σχετικό με την ενδεχόμενη τελμάτωση της επαγγελματικής σταδιοδρομίας του προσφεύγοντος εκφεύγει του αντικειμένου της διαφοράς και είναι απαράδεκτο.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 114 Πρέπει να υπομνηστεί ότι το Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης, δικάζοντας την υπόθεση σε πρώτο βαθμό, δέχθηκε εν μέρει την προσφυγή-αγωγή και καταδίκασε την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα. Η απόφαση όμως αυτή του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης αναιρέθηκε από το Πρωτοδικείο, το οποίο επιφυλάχθηκε ως προς τα δικαστικά έξοδα. Συνεπώς, απόκειται στο Δικαστήριο Δημόσιας Διοίκησης να αποφανθεί, με την παρούσα απόφαση, επί του συνόλου των δικαστικών εξόδων όσον αφορά τόσο τις ενώπιόν του διαδικασίες όσο και την αναιρετική διαδικασία ενώπιον του Πρωτοδικείου, όπως ορίζει το άρθρο 115 του Κανονισμού Διαδικασίας.

- 115 Δυνάμει του άρθρου 122 του Κανονισμού Διαδικασίας, οι διατάξεις του ογδού κεφαλαίου του δεύτερου τίτλου του Κανονισμού αυτού, σχετικά με τα έξοδα και τις δικαστικές δαπάνες, εφαρμόζονται μόνον επί των εισαγομένων ενώπιον του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης υποθέσεων και τούτο από την ημερομηνία ενάρξεως του εν λόγω Κανονισμού Διαδικασίας, ήτοι από 1ης Νοεμβρίου 2007. Επί των υποθέσεων που εκκρεμούσαν ενώπιον του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης πριν από την ως άνω ημερομηνία εξακολουθούν να εφαρμόζονται *mutatis mutandis* οι διατάξεις του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου.
- 116 Κατά το άρθρο του 87, παράγραφος 2, του Γενικού Δικαστηρίου, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπήρχε σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η Επιτροπή ηττήθηκε στη διαδικασία που διεξήχθη ενώπιον του Δικαστηρίου Δημόσιας Διοίκησης κατόπιν της απόφασης του Πρωτοδικείου περί αναιρέσεως, πρέπει να καταδικαστεί στο σύνολο των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ (τρίτο τμήμα)

αποφασίζει:

- 1) Ακυρώνει την έκθεση εξελίξεως της σταδιοδρομίας του Χ. Μιχαήλ για την περίοδο από 1ης Απριλίου έως 31 Δεκεμβρίου 2003.
- 2) Υποχρεώνει την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να καταβάλει στον Χ. Μιχαήλ το ποσό των 1 000 ευρώ προς ικανοποίηση της ηθικής βλάβης την οποία υπέστη.
- 3) Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή φέρει το σύνολο των δικαστικών εξόδων.

Mahoney

Van Raepenbusch

Rofes i Pujol

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 14 Δεκεμβρίου 2010.

Η Γραμματέας
W. Hakenberg

Ο Πρόεδρος
P. Mahoney